

2025-02-03 Nr. NV-188

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-22(2) TAIS-24-20289(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 3 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1596		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-01-20	<i>Žemės ūkio ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2025-01-28	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo nario K. Mažeikos užregistruotu Žuvininkystės įstatymo 3 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-1596 (toliau – Įstatymo projektas) siūloma nustatyti, kad vidaus vandenų žuvų išteklių *išsaugojimo ir atkūrimo* politiką formuoja, žuvivaisos tvarką nustato, žuvivaisos programas rengia tik Aplinkos ministerija. Šiuo metu Žuvininkystės įstatymo 3 str. nustatyta, kad Aplinkos ministerija formuoja vidaus vandenų žuvų išteklių naudojimo ir kontrolės (priežiūros) politiką, kartu su Žemės ūkio ministerija formuoja vidaus vandenų žuvų išteklių išsaugojimo ir atkūrimo politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja (prižiūri) jos įgyvendinimą. Žuvininkystės įstatymo 23 str. 1 dalyje nustatyta, kad žuvivaisa valstybiniuose vandens telkiniuose vykdoma pagal Žemės ūkio ministerijos patvirtintas ir su Aplinkos ministerija suderintas programas, to paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Žuvivaisos valstybiniuose vandens telkiniuose programą įgyvendina Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija – Žuvininkystės tarnyba.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pažymimas siekis optimizuoti institucijų veiklą, pašalinant prielaidas funkcijų žuvų išteklių atkūrimo srityje dubliavimui, sudaryti sąlygas racionaliau vykdyti žuvivaisą visuose jos etapuose – nuo Programos parengimo iki žuvų įveisimo, efektyviau naudoti valstybės biudžeto lėšas.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

- Įstatymo projektas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatyto teisėkūros tikslingumo principo. Įstatymo projektu siūlomi Žuvininkystės įstatymo 3 ir 23 str. pakeitimai nesudarys sąlygų racionaliau vykdyti žuvivaisą valstybiniuose vandens telkiniuose visuose jos etapuose – nuo *Žuvivaisos valstybiniuose vandens telkiniuose programos* (toliau – Programa) parengimo iki žuvų įveisimo, kadangi ir Programai parengti, ir žuvims įveisti būtų reikalingi tokios pat apimties materialiniai, finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, kokie yra būtini esant funkcijų pasiskirstymui pagal šiuo metu galiojančias Žuvininkystės įstatymo 3 ir 23 str. nuostatas. Taip pat siūlomi pakeitimai nesudarytų sąlygų efektyviau naudoti valstybės biudžeto lėšas, nes perkėlus vienos institucijos funkcijas kitai jų vykdymui užtikrinti būtinos lėšos nesumažėtų, o tik būtų perkeltos.
- Devynioliktosios Vyriausybės programoje su žuvivaisa susijusių funkcijų perdavimas Aplinkos ministerijai nenumatytas ir nėra prielaidų manyti, kad toks funkcijų perskirstymas padidintų žuvininkystės sektoriaus tvarumą ir konkurencingumą, kurių siekiama šios Vyriausybės programoje.
- Žuvininkystės įstatymo 4 str. nustatyta, kad žuvininkystės produktų gamyba priskiriama žemės ūkio veiklai. Lietuvos Respublikoje, kaip ir daugumoje kitų valstybių narių, už ES bendrosios žuvininkystės politikos (toliau – BŽP) įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontrolę yra atsakinga Žemės ūkio ministerija. BŽP apima žuvų išteklių atkūrimo klausimus kaip dalį platesnių tikslų – tvariai valdyti žuvininkystę, apsaugoti jūrų ekosistemas ir užtikrinti ilgalaikį žvejybos verslo gyvybingumą ES vandenyse. Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsniu, BŽP priklauso ES išimtinai kompetencijai, todėl tik ES turi teisę leisti privalomus vykdyti teisės aktus šioje srityje. BŽP daugiausia dėmesio skiria jūrų biologinių išteklių apsaugai, tačiau žuvų išteklių atkūrimas, ypač tų žuvų rūšių, kurios dalį gyvenimo praleidžia jūroje (aštriasnypiai eršketai, lašišos, šlakiai, unguriai), glaudžiai susijęs su šiuo apsaugos tikslu. Finansinė parama žuvų išteklių atkūrimo veiksams teikiama per specialiuosius ES žuvininkystės fondus (šiuo metu – per Europos jūrų reikalų, žuvininkystės ir akvakultūros fondą (EJŽAF)).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Visi ES teisės aktai, reglamentuojantys žuvininkystę, tvirtinami Žemės ūkio ir žuvininkystės taryboje, kurioje Lietuvai (kaip ir kitose ES valstybėse narėse) atstovauja Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras. Lietuvos pozicijas parengia ir visose ES darbo grupėse ir komitetuose, kuriuose svarstomi ir tobulinami ES teisės aktų žuvininkystės (taip pat ir žvejybos kontrolės jūrų vandenyse) srityje projektai, pristato Žemės ūkio ministerijos ir (ar) jai pavaldžių įstaigų atstovai.

- Žuvininkystės tarnybos vykdomos žuvivaisios funkcijos yra susijusios su BŽP įgyvendinimu žuvų išteklių išsaugojimo, atkūrimo ir gausinimo srityse ir apima ne tik vidaus vandenyse, bet ypač jūroje dalį gyvenimo praleidžiančių, migruojančių saugomų ir vertingų žuvų rūšių išteklių išsaugojimo, atkūrimo ir gausinimo valstybiniuose vandens telkiniuose planavimą ir planų įgyvendinimą. Šiuo metu saugomų ir vertingų žuvų rūšių veisimas, auginimas, jų įveisimas į valstybinius vandens telkinius vykdomas pagal Žemės ūkio ministerijos vadovaujantis mokslininkų pateiktomis rekomendacijomis atliktus žuvų įveisimo darbus ankstesniais metais bei atsižvelgiant į turimus naujausius duomenis apie žuvų išteklių būklę vidaus vandens telkiniuose, parengtus, su Aplinkos ministerija suderintus ir žemės ūkio ministro patvirtintus planus.
- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad priėmus įstatymą, Aplinkos ministerijai naujų funkcijų vykdymui iš Žemės ūkio ministerijos ir Žuvininkystės tarnybos būtų perkelti 2 darbuotojai (etatai). Aiškinamajame rašte taip pat įvardijama, kad Žuvininkystės tarnyboje 10 darbuotojų dirba rengiant žuvivaisios programas ir koordinuojant struktūrinių padalinių darbą, tačiau Žuvininkystės tarnybos padaliniuose, užsiimančiuose Programai įgyvendinti reikalingų žuvų auginimu, dirba žymiai daugiau darbuotojų. Neigiamos pasekmės būtų, jei Žuvininkystės tarnybos, kuri pagal Įstatymo projekto nuostatas, nebūtų atsakinga už Programos įgyvendinimą, vykdomos funkcijos turėtų būti perduotos kitoms institucijoms. Žuvininkystės tarnyba 2023 metais modernizavo žuvivaisios padalinius ES lėšomis – užbaigė 7 projektus, finansuojamus 2014–2020 metų Europos jūrinių reikalų ir žuvininkystės fondo lėšomis, kurių suma 7 mln. 724 tūkst. Eur, ir šiuo metu įgyvendina keturis projektus iš 2021–2027 EJŽAF fondo lėšų, tarptautinį (*Interreg*) projektą „Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimas tobulinant Baltijos lašišų ir sterkių auginimo metodus, siekiant tvaresnių, atsparesnių ir sveikesnių žuvų populiacijų“ bei vykdo (suplanuota įgyvendinti per 10 metų) LIFE programos projektą „Integruotas vandens valdymas Lietuvoje“ – suma sieks daugiau nei 5 mln. Eur. Žuvininkystės tarnyba yra įsipareigojusi 5 metus po projektų įgyvendinimo vykdyti projektų įgyvendinimo metu prisiimtus įsipareigojimus, užtikrinti projektų veiklos tęstinumą, išlaikyti projektų veiklos rezultatų valdymo formą ir teisinį statusą. Perdavus minėtas funkcijas iš Žuvininkystės tarnybos kitai įstaigai, kiltų rizika dėl projektams finansuoti skirtų lėšų grąžinimo pagal ES finansinės paramos taisykles.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Nutarimo projektas suderintas su Aplinkos ministerija, patikslintas pagal Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos ir Finansų ministerijos pateiktas pastabas.
- Vadovaujantis tarpinstitucinio pasitarimo sprendimais, pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės pateiktas pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome patikslintą nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas